

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

LIETUVOS EKOLOGIŠKŲ IR PAGAL NACIONALINĘ ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ KOKYBĖS SISTEMĄ SERTIFIKUOTŲ PRODUKTŲ GAMYBA, PASIŪLA IR SUVARTOJIMAS VIDAUS BEI UŽSIENIO RINKOSE

EDITA KARBAUSKIENĖ

Vyr. spec. augalininkystei

Tel. Nr. 8 614 08793

El. p. e.karbauskiene@zur.lt

Žemės ūkio rūmai - Jūsų sėkmės raktas!

EKOLOGINIS ŽEMĖS ŪKIS PASAULYJE

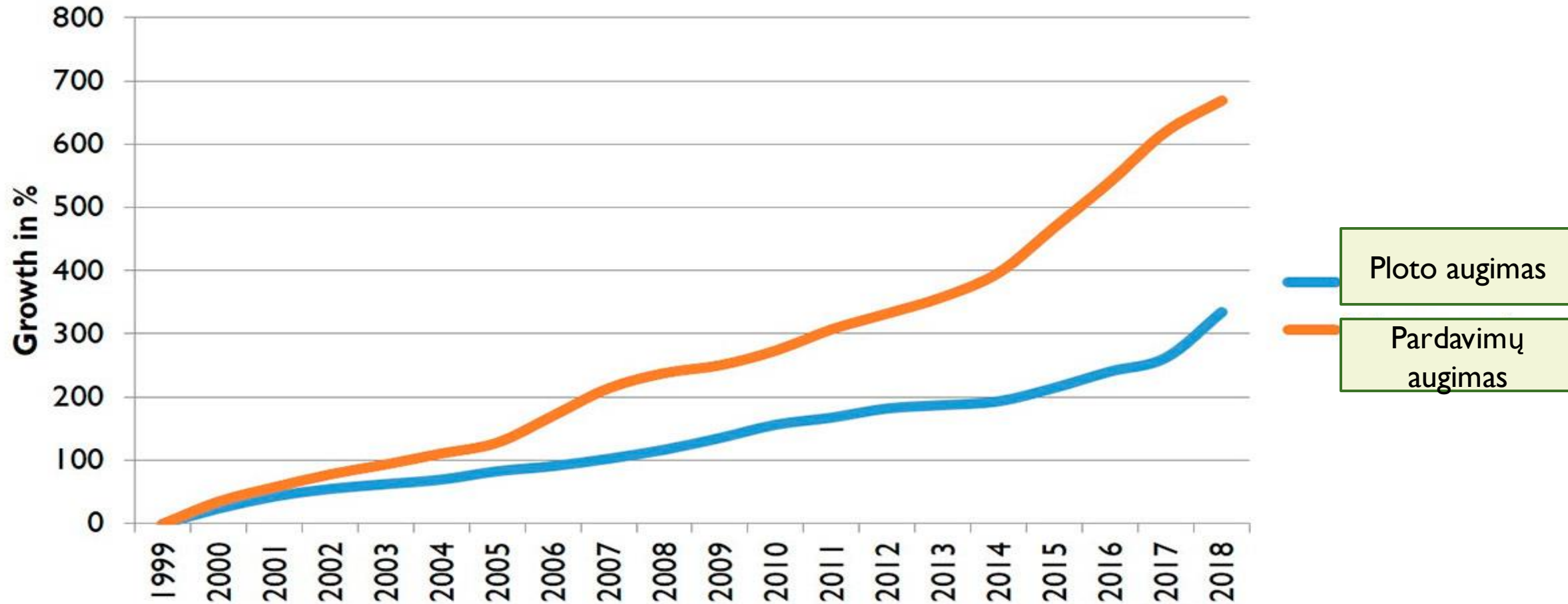

186 pasaulio šalys

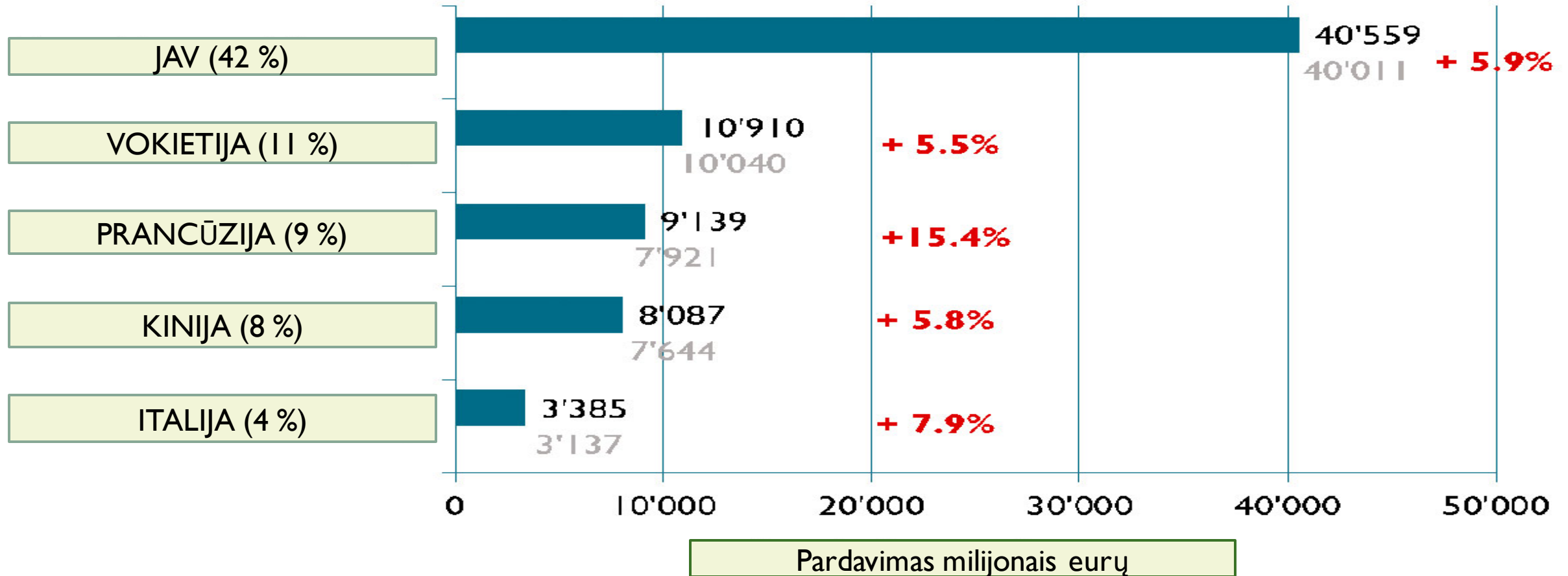
2,8 mln. sertifikuotų ūkių

**71,5 mln. ekologinių sertifikuotų
žemėnaudų**

ES EKOLOGINIŲ ŽEMĖNAUDŲ IR EKOLOGIŠKOS PRODUKCIJOS PARDAVIMO AUGIMO Palyginimas, FIBL 2019

Šalys turinčios didžiausia ekologiškų produktų rinka – 2017 ir 2018 metų palyginimas

Ekologiški žemės ūkio ir maisto produktai - tai sertifikuoti žemės ūkio ir maisto produktai, auginami, perdirbami, ženklunami ir realizuojami pagal griežtus taisyklių reikalavimus.

Ekologinę gamybą reglamentuojantys ES teisės aktai

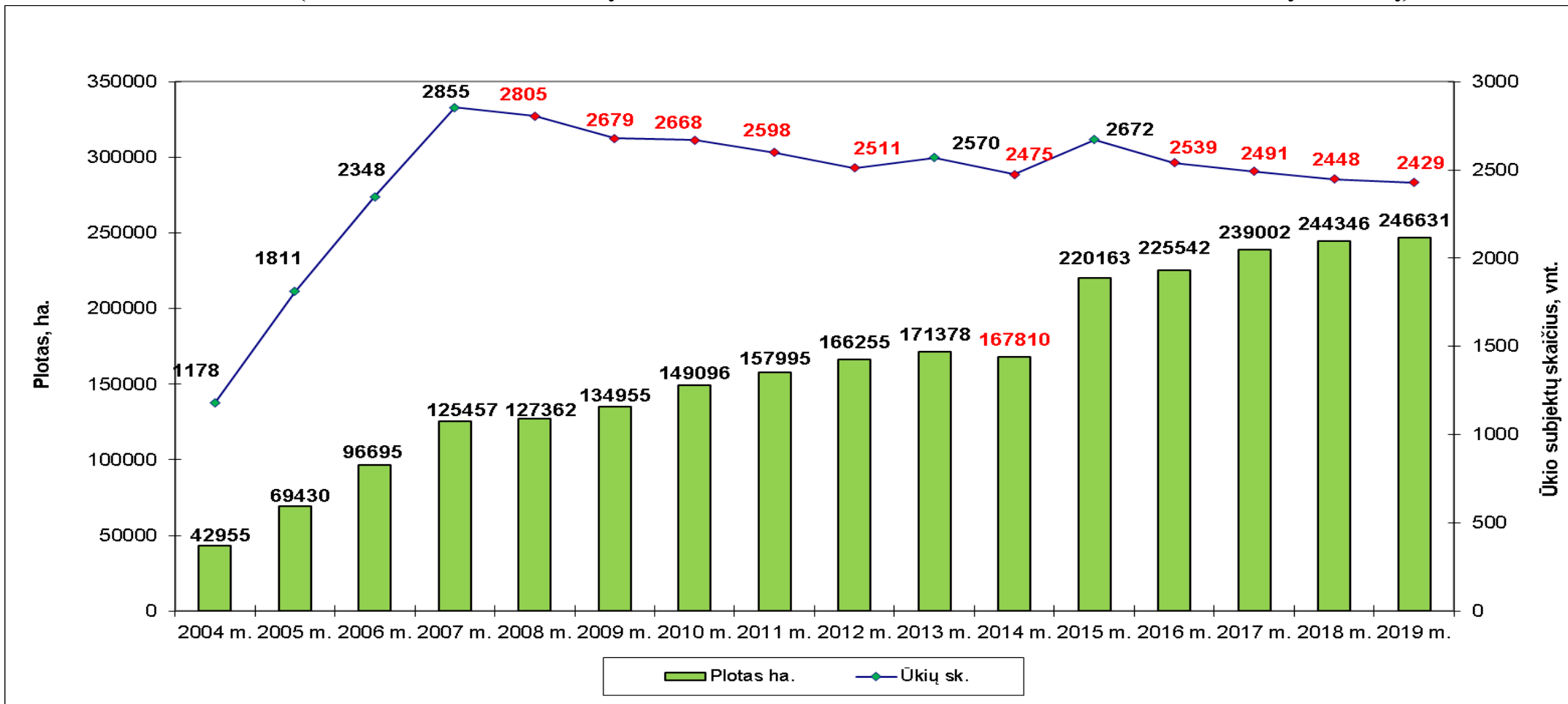
- **2007 m. birželio 8 d. Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 834/2007** dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo;
- **2008 m. rugsėjo 5 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 889/2008** kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos, ženklinimo ir kontrolės;
- **2008 m. gruodžio 8 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1235/2008** kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 įgyvendinimo taisyklės dėl ekologiškų produktų importo iš trečiųjų šalių.

Ekologinę gamybą reglamentuojantys LT teisės aktai

- **2000 m. gruodžio 28 d. Žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 375** “Dėl ekologinio žemės ūkio taisyklių patvirtinimo ir ekologiškų žemės ūkio produktų gamybos proceso ir produkcijos sertifikavimo”;

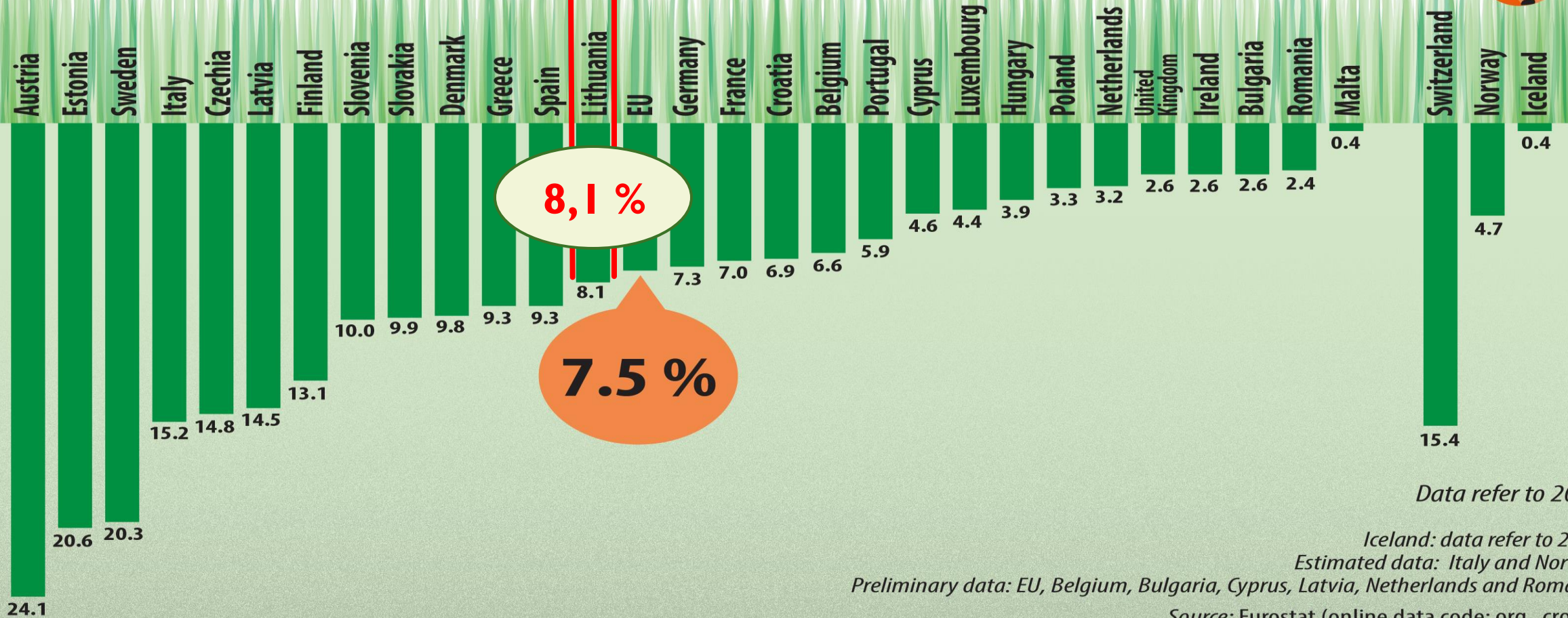
EKOLOGIŠKAI ŪKININKAUJANČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ SKAIČIAUS IR SERTIFIKUOTO PLOTO KITIMAS 2004-2019 M.

(PLOTAS NURODYTAS ĮSKAIČIUOJANT ŽUVININKYSTĖS ŪKIO SUBJEKTŲ PLOTĄ)

Organic farming area

Share of total organic area in total utilised agricultural area (UAA)

Data refer to 2018.

Iceland: data refer to 2017.

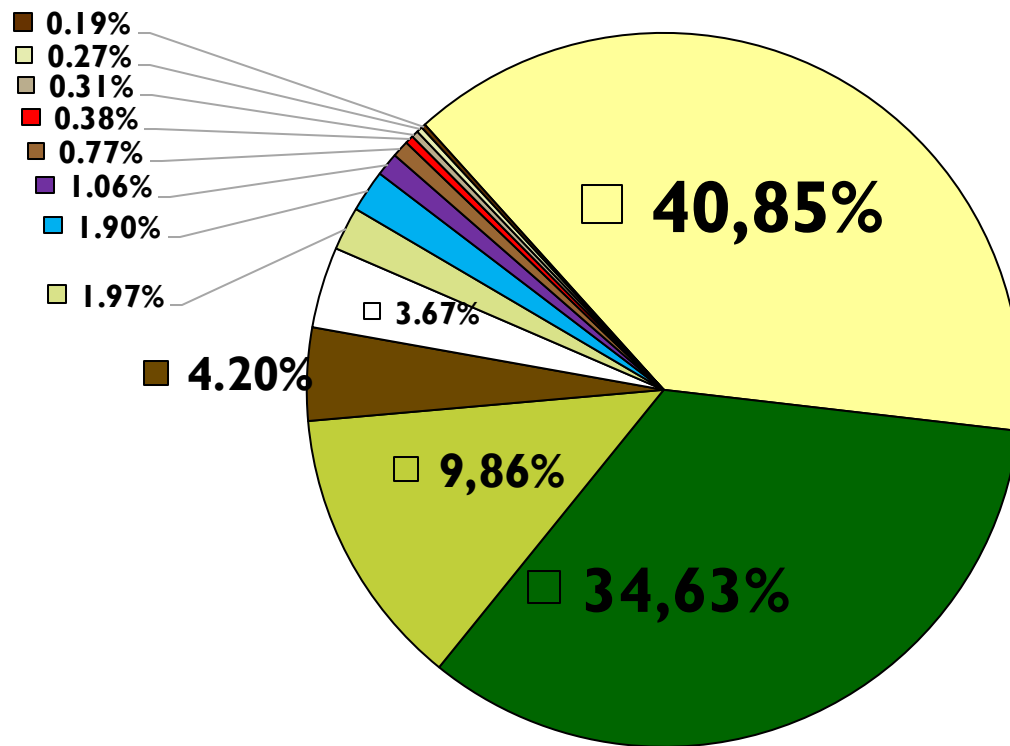
Estimated data: Italy and Norway.

Preliminary data: EU, Belgium, Bulgaria, Cyprus, Latvia, Netherlands and Romania.

Source: Eurostat (online data code: org_cropar)

ec.europa.eu/eurostat

SERTIFIKUOTO PLOTO STRUKTŪRA

- Varpiniai javai
- Daugiametės žolės
- Ankštiniai javai
- Pūdymai
- Plotai neatitinkantys taisyklių reikalavimų
- Varpinių ankštinių javų mišiniai
- Tvenkiniai
- Uogynai
- Aromatiniai prieskoniniai augalai ir vaistažolės
- Sodai
- Cukriniai runkeliai
- Kanapės
- Daržovės (įskaitant bulves ir paš. runkelius)

2019 M. ŪKIO SUBJEKTŲ ŪKIUOSE SERTIFIKUOTA:

- 14 153 – melžiamos karvės;
- 12 109 – žindinės karvės;
- 445 – buliai reproduktoriai
- 32 191 – galvijų prieauglis;
- 441 – arkliai;
- 793 – ožkos;
- 23111 – avys;
- 131 – kiaulės;
- 1042 – laukiniai gyvūnai;
- 10 156 – paukščiai;

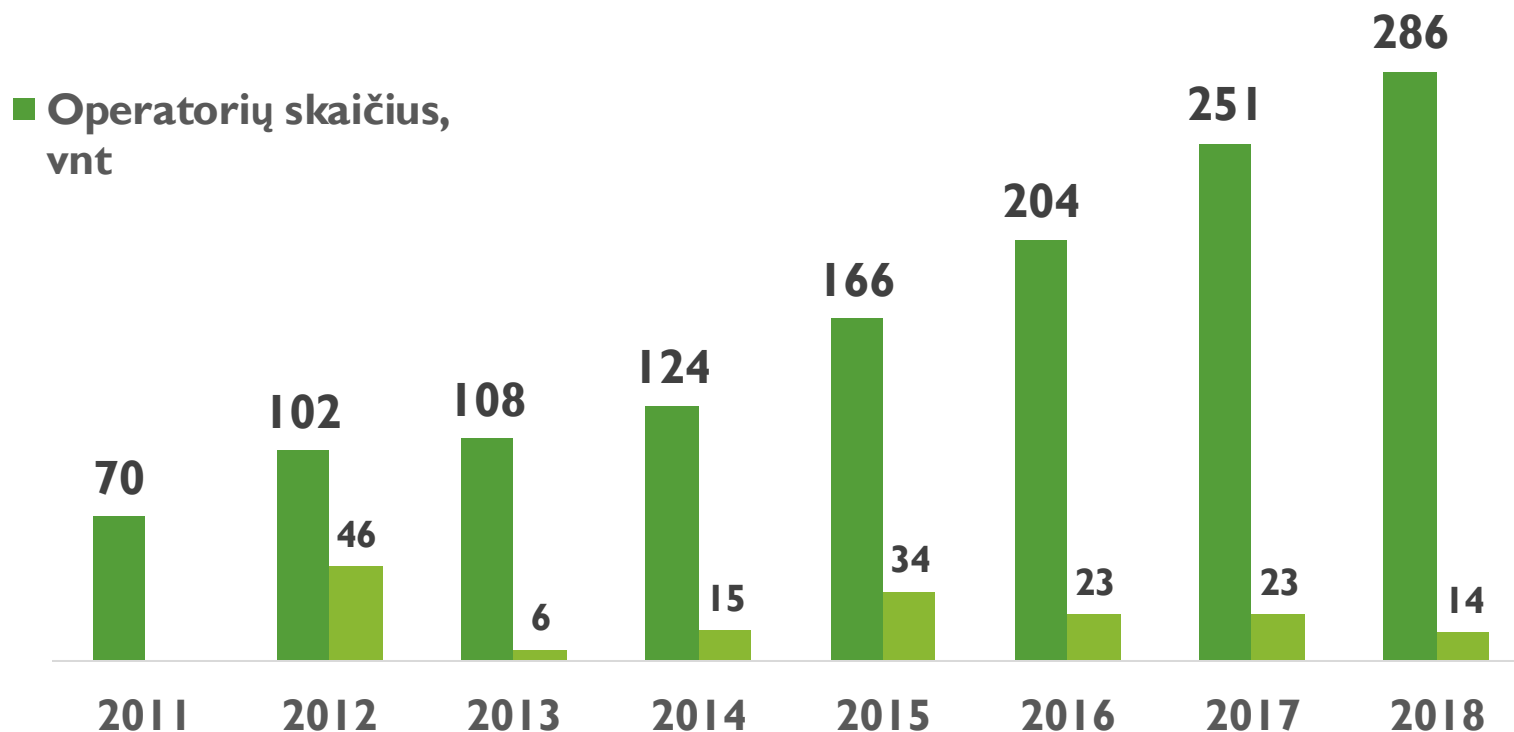

*Sertifikuotuose ekologinės gamybos ūkiuose auginamų gyvulių ir paukščių skaičius, vnt.
Number of certified organic livestock*

	2014	2015	2016	2017	2018	Metų pokytis / Annual change, %
Galvijai / Bovine animals						
ES (28 šalys) / EU (28 countries)	3 630 385	3 709 233	3 997 266	4 310 740	...	-
Estija / Estonia	31 996	34 312	36 774	40 049	41 499	3,62
Latvija / Latvia	76 048	80 400	92 546	95 585	...	-
Lenkija / Poland	38 744	31 896	29 107	27 901	26 953	-3,40
Lietuva / Lithuania	35 279	34 929	37 814	57 270	57 884	1,07
Vokietija / Germany	643 600	654 386	700 356	788 561	771 320	-2,19
Kiaulės / Pigs						
ES (28 šalys) / EU (28 countries)	915 065	978 559	1 031 261	1 202 777	...	-
Estija / Estonia	2 731	861	656	571	458	-19,79
Latvija / Latvia	4 007	2 838	2 870	2 571	...	-
Lenkija / Poland	7 958	6 309	4 449	3 893	3 221	-17,26
Lietuva / Lithuania	256	189	180	112	142	26,79
Vokietija / Germany	195 300	190 471	196 142	193 338	185 401	-4,11
Avys / Sheep						
ES (28 šalys) / EU (28 countries)	4 366 042	4 485 075	4 496 061	4 948 311	...	-
Estija / Estonia	36 121	37 465	36 093	34 441	32 901	-4,47
Latvija / Latvia	27 285	32 363	36 366	39 882	...	-
Lenkija / Poland	29 880	25 754	19 474	19 595	16 243	-17,11
Lietuva / Lithuania	20 257	19 978	21 282	26 840	24 158	-9,99
Vokietija / Germany	230 700	227 674	225 530	194 241	193 023	-0,63

SERTIFIKUOTŲ TVARKYBOS OPERATORIŲ SKAIČIUS

2019 metais sertifikuoti 302 tvarkybos ūkio subjektai

- 33 ūkio subjektai produktų tvarkymo veiklas vykdė ūkyje;
- 24 ūkio subjektai užsiėmė ekologiškų žemės ūkio produktų importo iš trečiųjų šalių veikla;
- 3 ūkio subjektai užsiėmė viešojo maitinimo ekologiškais produktais veikla.

EKSPORTO SERTIFIKATAI 2019 M. IŠDUOTI Į ŠIAS ŠALIS

- JAV – 21
- JAPONIJA – 12
- PRANCŪZIJA – 5
- JUNGTTINIAI ARABŲ EMIRATAI – 5
- AUSTRIJA – 4
- VOKIETIJA – 2
- UKRAINA – 2
- MALAIZIJA – 2
- OLANDIJA – 2
- PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKA – 2
- KORĖJOS RESPUBLIKA – 1
- TURKIJA – 1
- KANADA – 1

VISO - 61

POPULIARIAUSI AUGALAI EKOLOGINIUOSE ŪKIUOSE

TOP 10 auginamų ir sertifikuojamų augalų pagal užimamą plotą

1. avižos	35 174 ha
2. žirniai	16 416 ha
3. vasariniai kviečiai	14 495 ha
4. grikliai	13 212 ha
5. pupos	11 588 ha
6. žieminiai kviečiai	8 271 ha
7. rugiai	5 463 ha
8. kvietrugiai	4 484 ha
9. miežiai	3 645 ha
10. kukurūzai	2 306 ha

2018 m.

POPULIARIAUSIA AUGALININKYSTĖS EKOLOGIŠKA PRODUKCIJA

TOP 10 produkcijos, realizuotos kaip ekologiškos, pagal kiekį

1. avižos	42 792 t
2. vasariniai kviečiai	18 766 t
3. žieminiai kviečiai	16 593 t
4. žirniai	16 558 t
5. pupos	9 355 t
6. griekiai	7 971 t
7. rugiai	5 054 t
8. kvietrugiai	4 772 t
9. miežiai	2 853 t
10. sojos	2 326 t

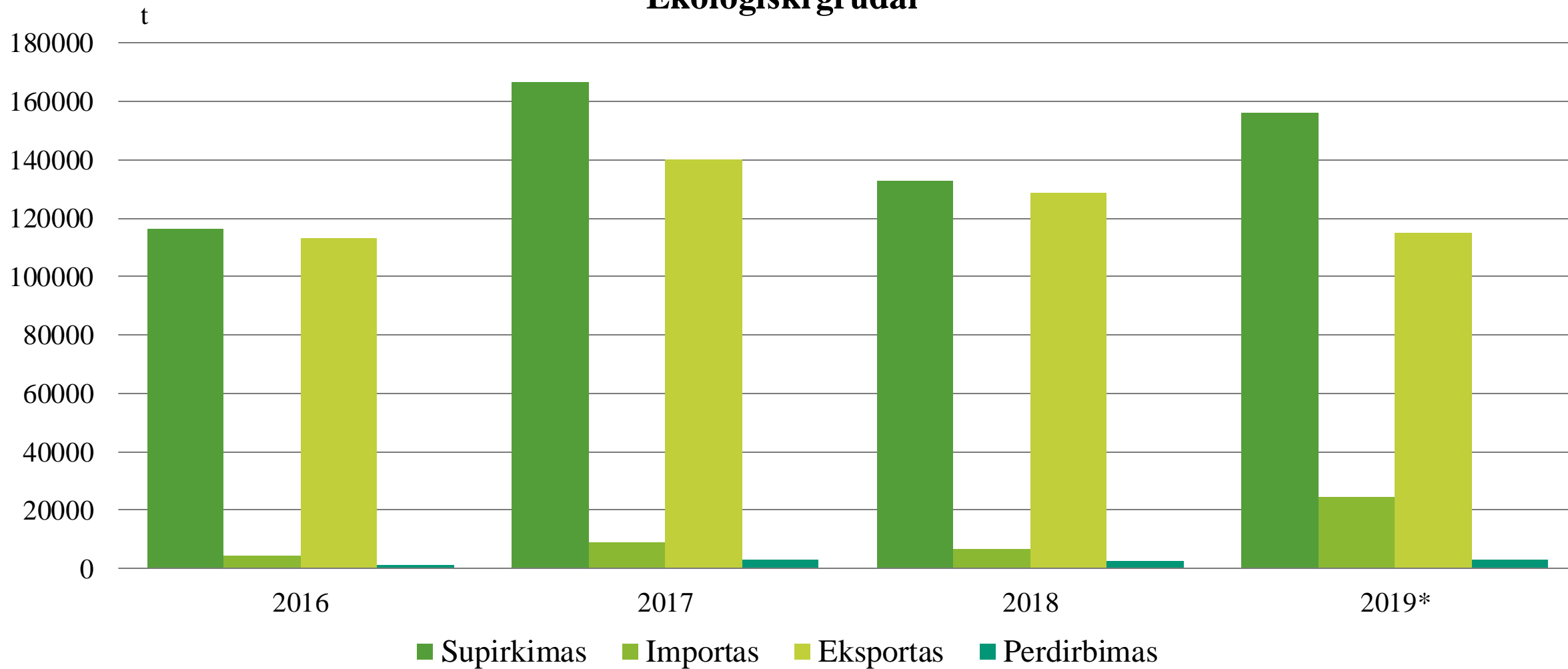

ck.com • 1137498002

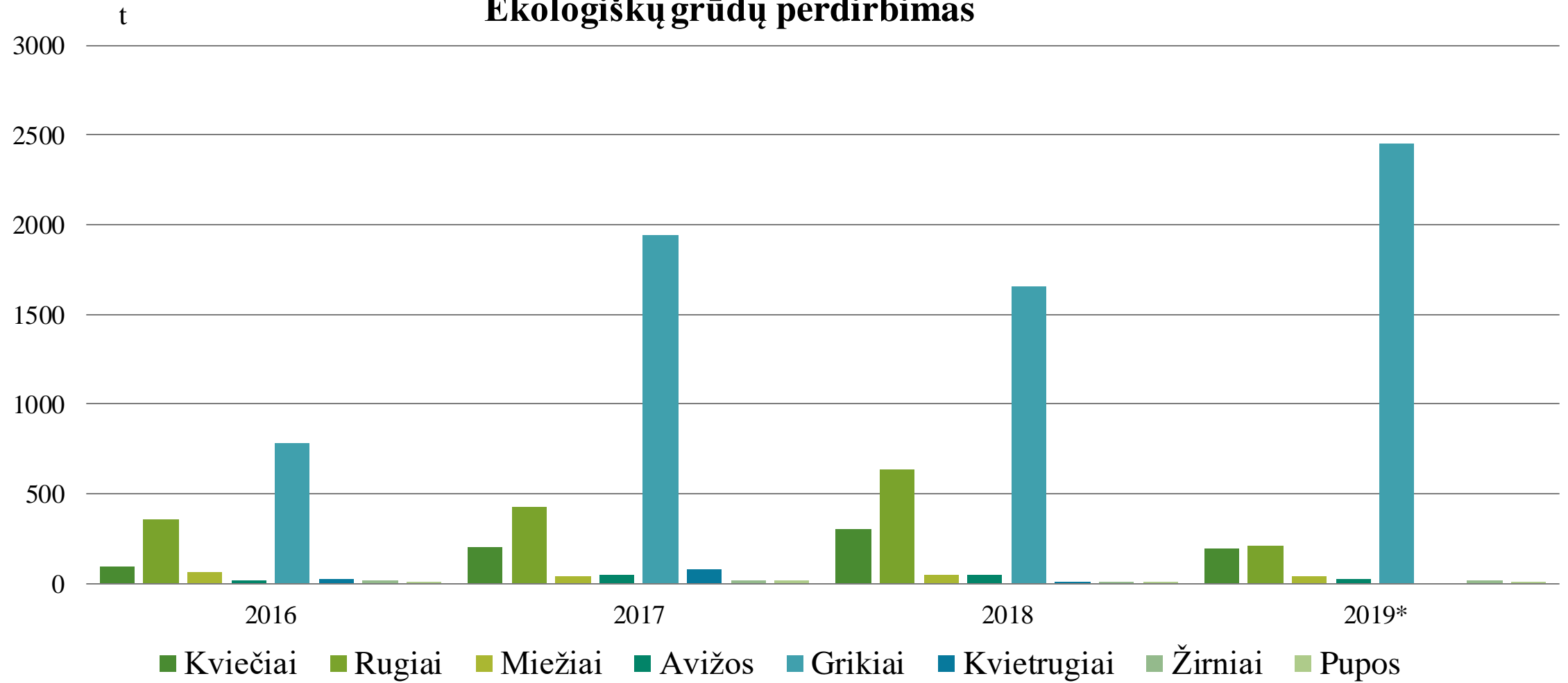
TOP 10 pagal procentą nuo viso E statuso derliaus

1. sojos	88 proc.
2. žieminiai kviečiai	82 proc.
3. pupos	79 proc.
4. vasariniai kviečiai	78 proc.
5. spelta kviečiai	75 proc.
6. žirniai	74 proc.
7. vasariniai rapsai	73 proc.
8. avižos	71 proc.
9. griekiai	65 proc.
10. kvietrugiai	62 proc.

Ekologiški grūdai

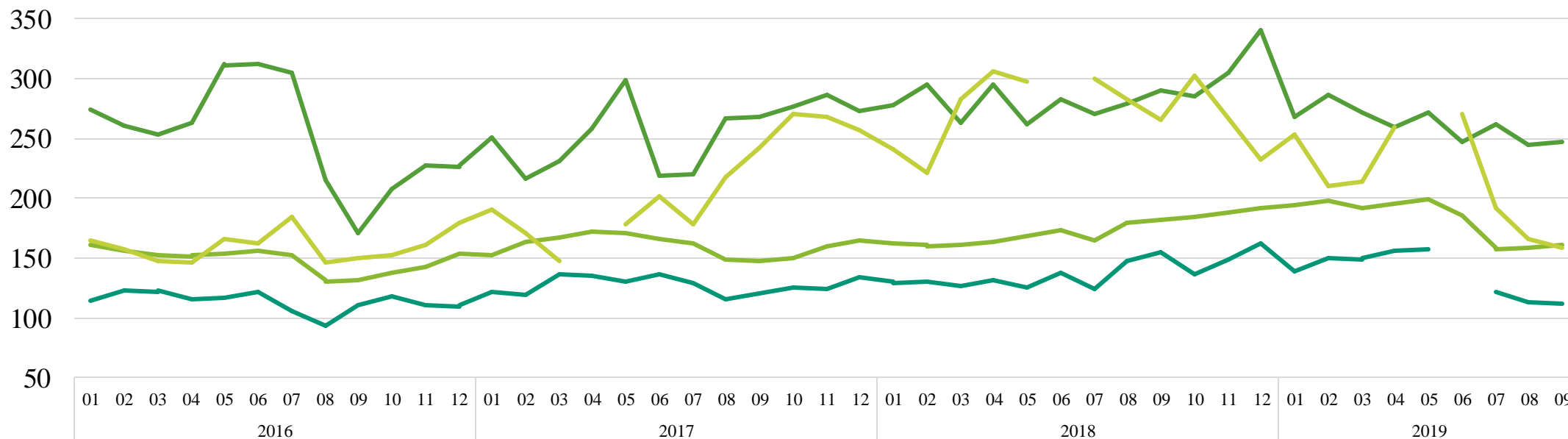

Ekologiškų grūdų perdirbimas

Vidutinės kviečių ir rugių supirkimo iš augintojų ir kitų vidaus rinkos subjektų kainos, EUR/t (be PVM)

EUR/t

— Ekologiški kviečiai

— Įprastiniai kviečiai

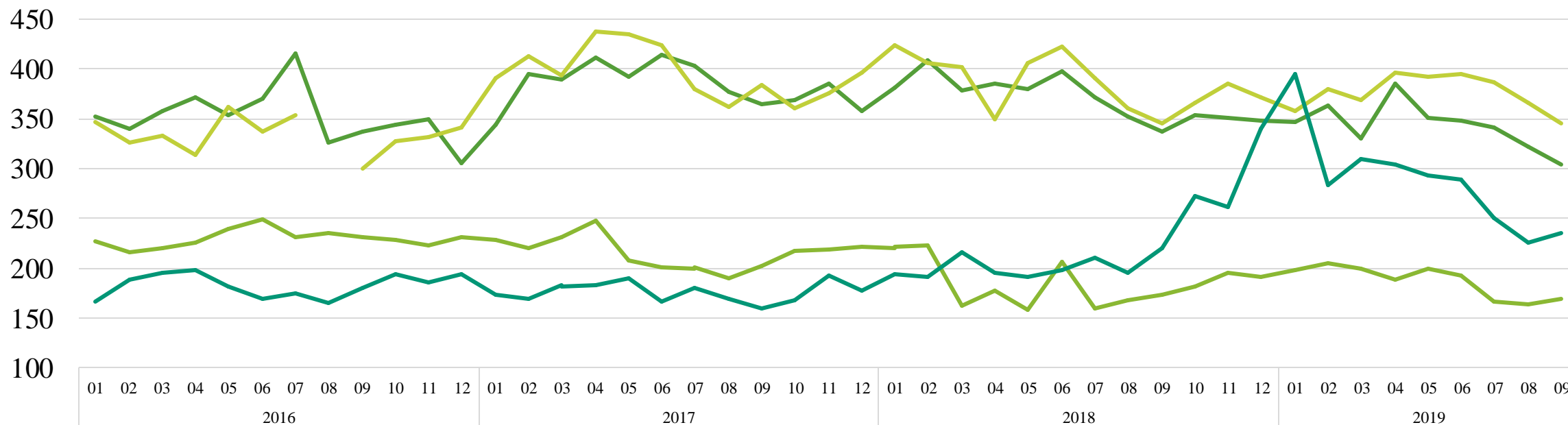
— Ekologiški rugiai

— Įprastiniai rugiai

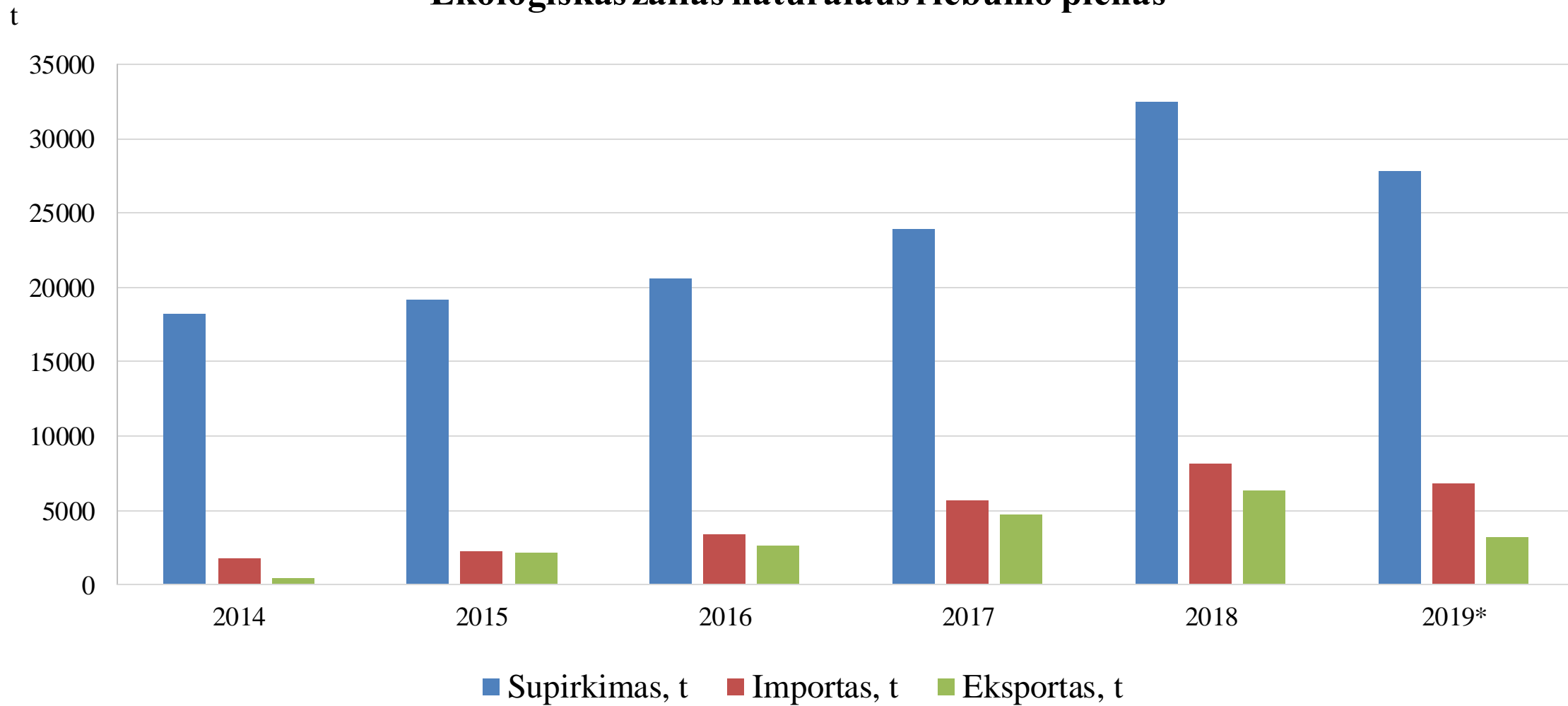
Vidutinės žirnių ir pupų supirkimo iš augintojų ir kitų vidaus rinkos subjektų kainos, EUR/t (be PVM)

EUR/t

— Ekologiški žirniai   — Įprastiniai žirniai   — Ekologiškos pupos   — Įprastinės pupos

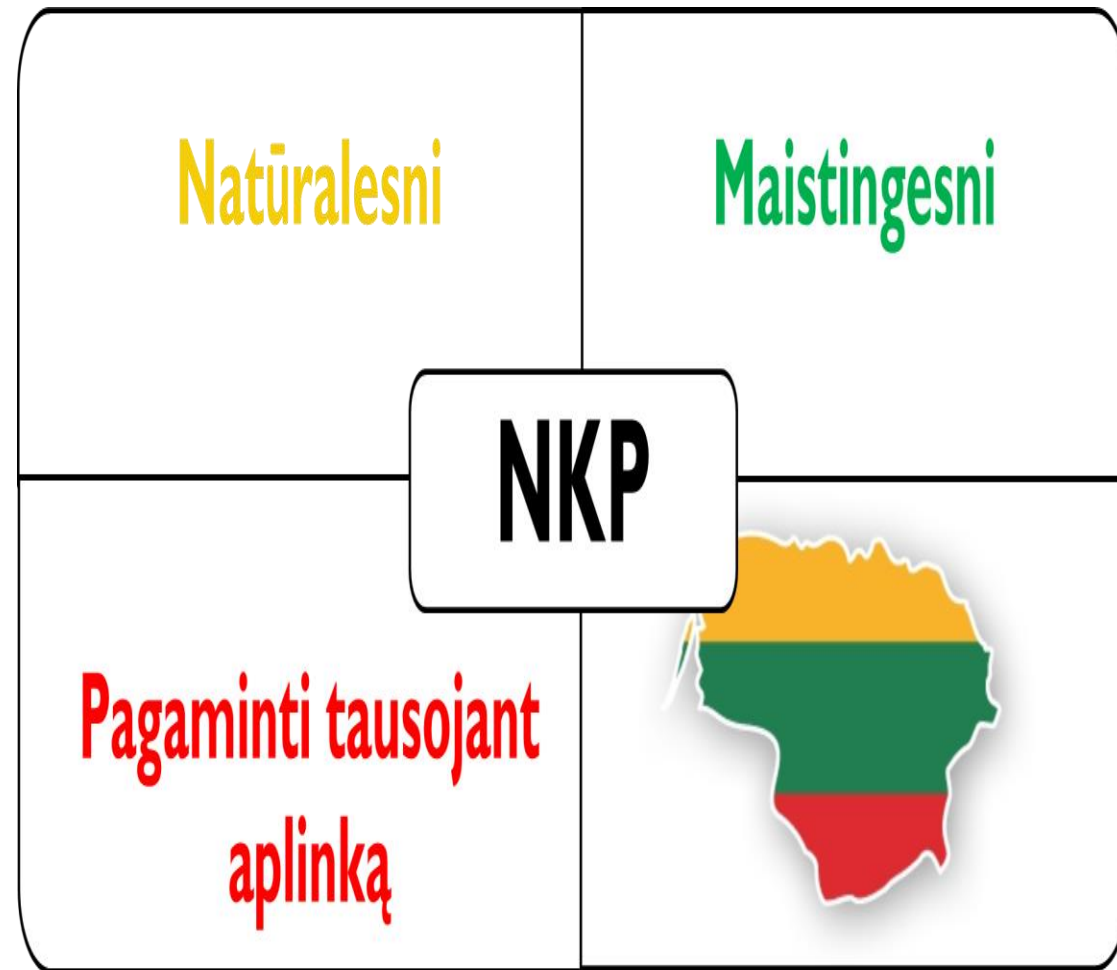
Ekologiškas žalias natūralaus riebumo pienas

NACIONALINĖS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ KOKYBĖS SISTEMA

- Pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagaminti produktai (toliau - **NKP**) – žmonėms vartoti skirti produktai, kurių kokybė pranoksta Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų nustatytus saugos, gyvūnų ir augalų sveikatos, gyvūnų gerovės ar aplinkosaugos reikalavimus.

TEISĖS AKTAI

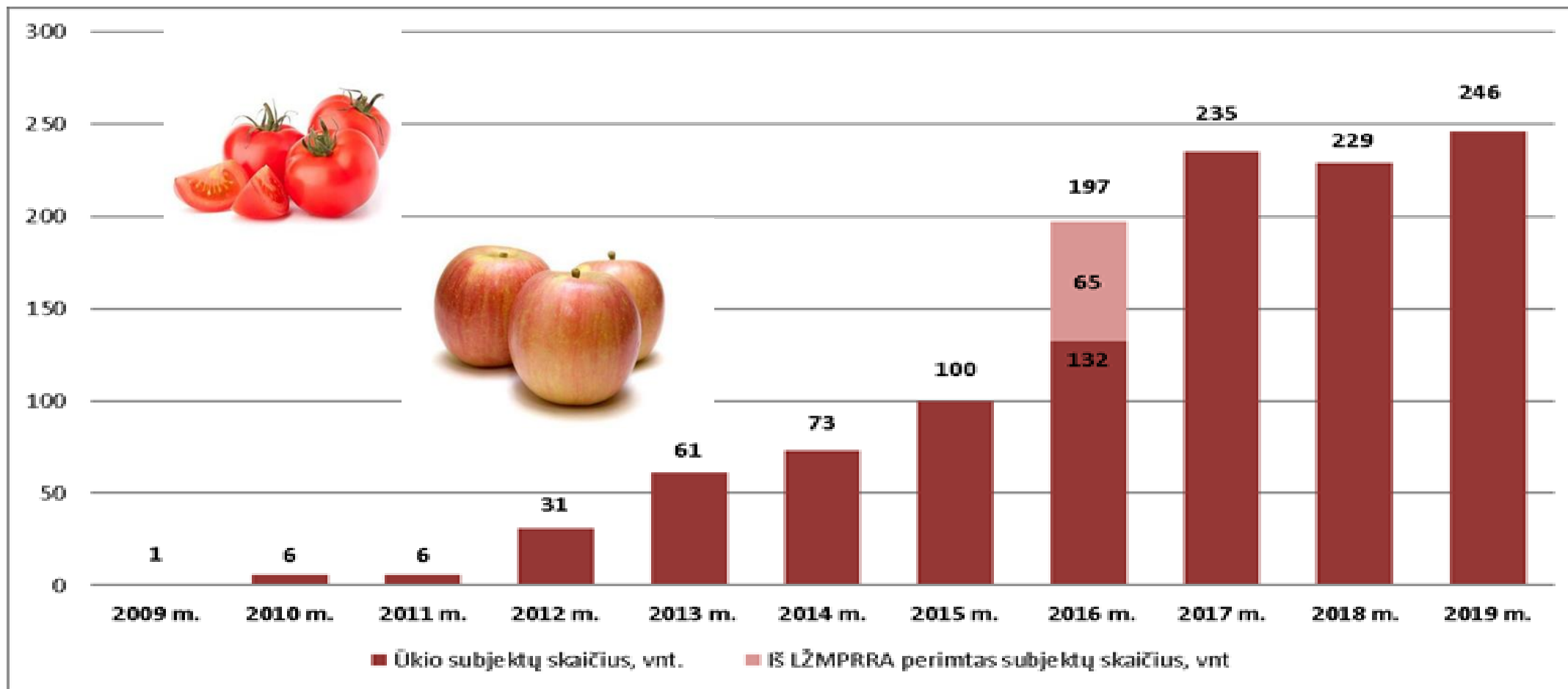
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO ĮSAKYMAI:

- Nacionalinės žemės ūkio ir maisto kokybės sistemoje pagamintų produktų pripažinimo taisyklės: **2007 m. lapkričio 29 d. Nr. 3D-524**
- Nacionalinės žemės ūkio ir maisto kokybės sistemoje pagamintų produktų specifikacijos: **2008 m. birželio 4 d. Nr. 3D-308**

SPECIFIKACIJOS

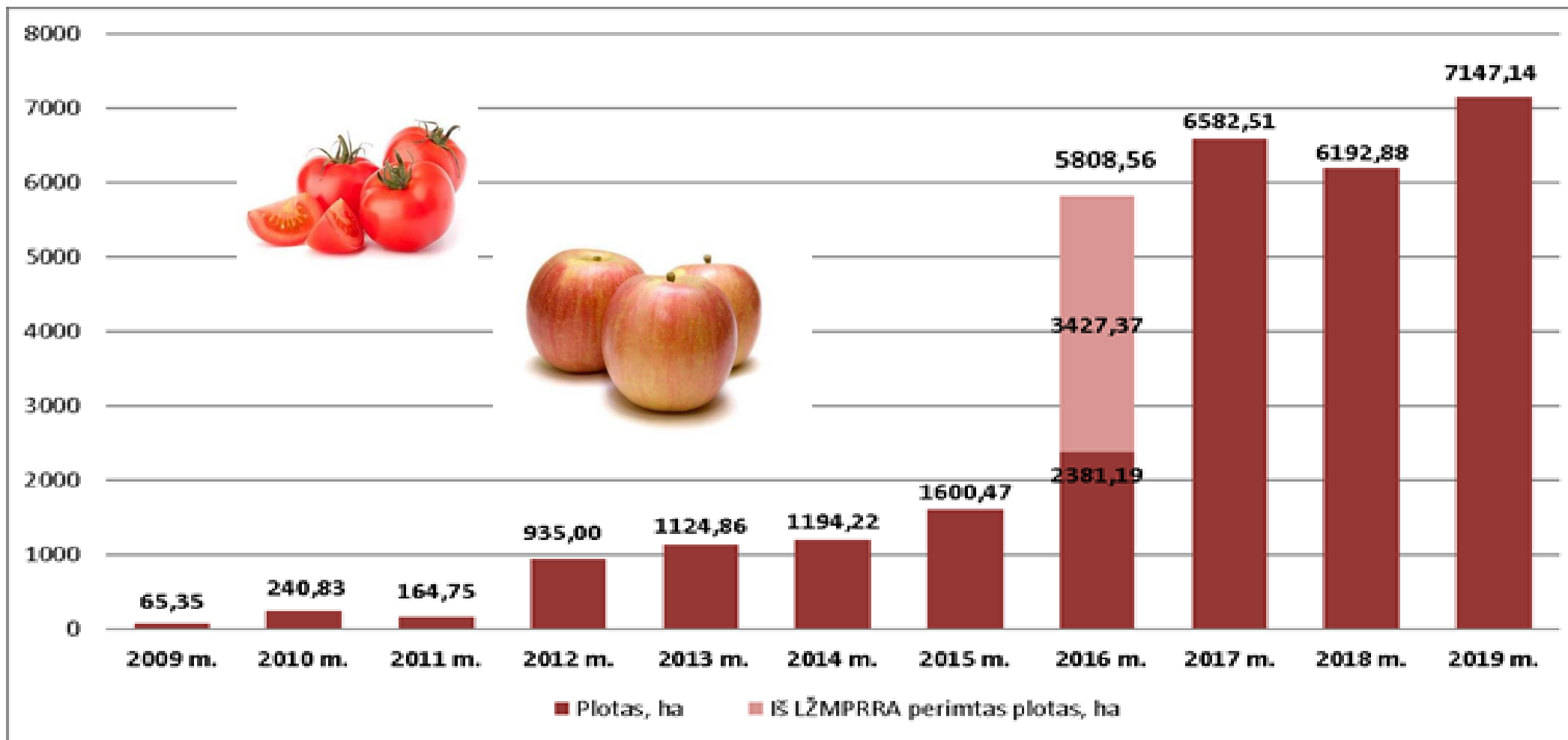
- **bičių produktų ir jų mišinių;**
- grūdų, taip pat jų perdirbtų produktų ir duonos, pyrago bei miltinės
- konditerijos kepinų;
- mėsos ir jos gaminių;
- paukštienos;
- pieno ir jo gaminių;
- **šviežių vaisių, uogų ir daržovių, taip pat jų perdirbtų produktų;**
- vištų dedeklių kiaušinių;
- cukrinės konditerijos ir šokolado gaminių;
- giros

NKP (UOGŲ, VAISIŲ IR DARŽOVIŲ) SERTIFIKUOTŲ ŪKIO SUBJEKTŲ KITIMAS 2009–2019 M.

LŽMPRRA – VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra

NKP (UOGŲ, VAISIŲ IR DARŽOVIŲ) SERTIFIKUOTO PLOTO KITIMAS 2009–2019 M.

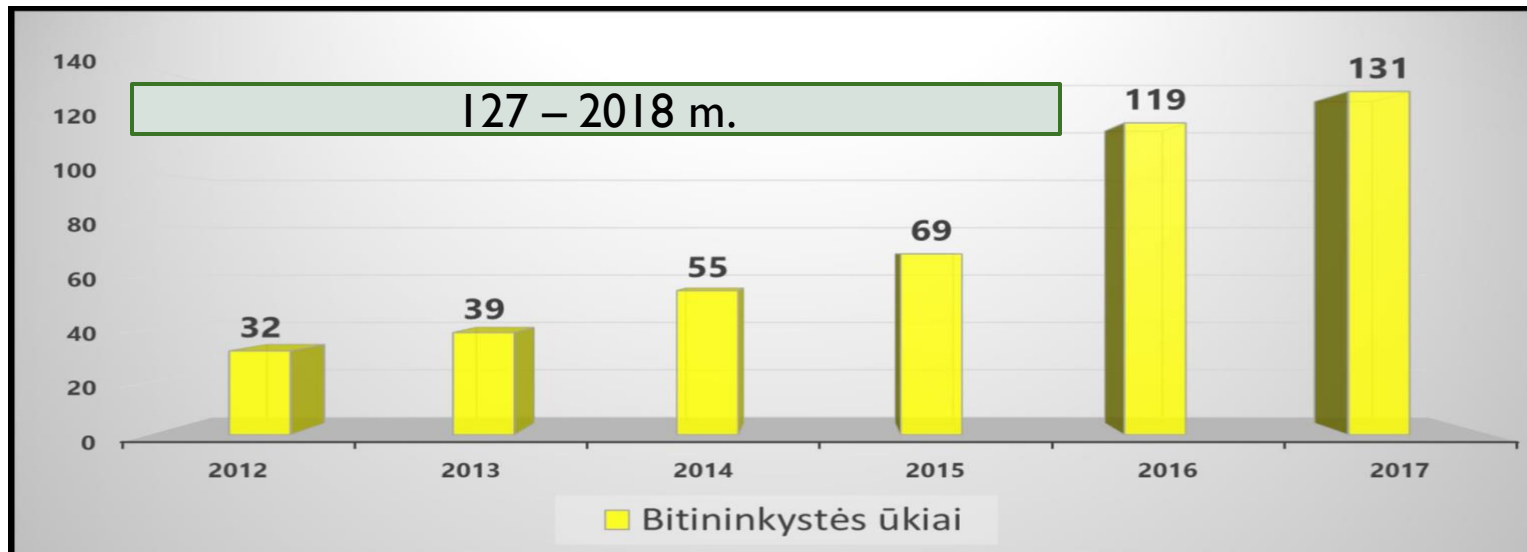

LŽMPRRA – VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra

NKP 2019 M. BITININKYSTĖS ŪKIŲ STATISTIKA

- 107 ūkio subjektai sertifikavo NKP bičių produktus;
- 4083 – sertifikuotos bičių šeimos.

2019-2020 MOKSLO METŲ VAISIŲ IR DARŽOVIŲ BEI PIENO IR PIENO PRODUKTŲ VARTOJIMO SKATINIMO VAIKŲ UGDYMO ĮSTAIGOSE PROGRAMA

Produktai	Suvartotas kiekis, t/l	ES paramos suma	NAC paramos suma
Obuoliai NKP	815,643 t	770.955,68	141.198,91
Sultys NKP	233.806,06 l	260.308,26	33.830,40
Sultys EK	4.206,70 l	3.775,38	2.782,57
Morkos NKP	0,290 t	212,51	22,68
Kriaušės NKP	6,65 t	9.443,78	314,94
Iš viso		1 044 695,61	178 149,50

- Iš Europos Sąjungos skirta 1.044.695,61 EUR paramos suma, nacionalinio biudžeto - 178.149,50 EUR paramos suma ir pridėtinės vertės mokesčio suma skirta 255.546,64.
- Nemokamai dalijami produktai: morkos, obuoliai, kriaušės bei obuolių, kriaušių, morkų, serbentų, braškių, aviečių, aronijų sultys ar jų mišiniai ir arba daržovių sultys.
- Programoje dalyvavo 233 508 vaikai.

Rekomenduojamas remiamų pieno gaminių asortimentas

Paramoje „Pienas vaikams“ per tiekėjus arba savarankiškai dalyvauja 868 mokyklos, 722 darželiai, 6 vaikų globos namai. Populiariausi produktai yra įvairaus riebumo geriamas pienas, natūralus jogurtas, jogurtas su priedais, sūrio lazdelės.

Visi produktai ekologiški.

2019 m.
 1213,16 t – geriamas pienas
 493,34 t – jogurtas
 31,58 t – švieži sūriai
 14,30 t – fermentiniai brandinti sūriai

EKOLOGIŠKŲ PIENO IR PIENO PRODUKTŲ REKOMENDACINIS ASORTIMENTAS 2020 - 2021 MOKSLO METAMS			
Produkto aprašymas	Produkto kodas įmonėje	Produkto pavadinimas, pagrindiniai sudėties rodikliai	Pakuotė
Termiškai apdorotas pienas	AB „Pieno žvaigždės“		
	015052	Ekologiškas pienas „BIOS“ 2,5 %	1 l, tetra-rax pak
	015069	Ekologiškas pienas „DVARO“ 3,5 %	1 l, tetra-rax pak
	AB „Žemaitijos pienas“		
	4770299397339	Ekologiškas pienas „Dobilas“ 2,5 %	1 l, plastikinė plėvelė
	4770299041041	Ekologiškas pienas „Dobilas“ 2,5 %	1 l, plastikinis butelis, PET
	UAB „Baltic Champs“		
		Ekologiškas pienas „AUGA“ 2,5 %	1 l, plastikinis butelis PET
Kefyras			
Geriamas jogurtas			
Jogurtas (be priedų). Jogurtas su priedais (ne mažiau kaip 90 proc. svorio sudaro pienas ir kuriame cukrų kiekis ne didesnis nei 7 g 100 g jogurto)	AB „Pieno žvaigždės“		
	071794	Ekologiškas jogurtas be laktozės „Bios“, 3,8%rieb.	Po 125 g Pol. Indelyje
	071592	Ekologiškas jogurtas „MIAU“su braškėmis 3,6 %rieb.	Po 125 g Pol. Indelyje
	071593	Ekologiškas jogurtas „MIAU“su persikais 3,6 %rieb.	Po 125 g Pol. Indelyje
	071747	Ekologiškas jogurtas „MIAU“su mangais 3,6 %rieb.	Po 125 g Pol. Indelyje
	AB „Žemaitijos pienas“		
	4770299397216	Ekologiškas jogurtas „Dobilas“ su bananais 2,2 %rieb.	Po 125 g PP, kart.dėž.
	4770299397223	Ekologiškas jogurtas „Dobilas“ su persikais 2,2 %rieb.	Po 125 g PP, kart.dėž.
	4770299042703	Ekologiškas jogurtas „Dobilas“ natūralus 3,1-4,5 %rieb.	Po 125 g PP, kart.dėž.
Švieži sūriai	AB „Pieno žvaigždės“		
	4770275050180	Ekologiškos sūrio lazdelės „Miau“, 40 %rieb.s.m.	Po 20 g, polimerinė plėvelė
	AB „Žemaitijos pienas“		
	4770299394826	Ekologiška Pik-Nik plėšoma sūrio dešrelė 40 %rieb.s.m.	PA/PE, kart.dėžės fas. 20 g
Varškė (be pridėtinio cukraus)			

Vaikui skiriamą porciją sudaro vienas iš produktų:

- 150-200 ml. pieno;
- 120-150 g. kefyro ar geriamojo jogurto;
- 125 g. jogurto;
- 40 g šviežio ar brandinto sūrio.

EKOLOGIŠKŲ IR NKP PRODUKTŲ REALIZACIJA LIETUVOJE

- Turguje;
- Specializuotose parduotuvėse;
- Mažmeninės prekybos centruose;
- Didmeninės prekybos centruose;
- Internetinėse parduotuvėse;
- Tiesiai iš įmonės ar ūkio;

LEŪA INICIATYVOS IR REZULTATAI

- Inicijuotas ir įgyvendintas pilotinis projektas - ekologiškas maitinimas vaikų darželiuose;
- 2018 m. rugsėjį Ukmergės lopšeliai-darželiai „Žiogelis“ ir „Nykštukas“ pradėjo ekologišką maitinimą.
- 360 darželinukų kasdien gauna šviežią ir ekologišką maistą.

EKOLOGIŠKI PRODUKTAI

- **Nenaudojamos** sintetinės mineralinės trąšos
- **Nenaudojami** sintetiniai pesticidai
-

CHEMIZUOTI PRODUKTAI

- **Naudojamos** sintetinės mineralinės trąšos
  - **Limituotas** azoto kiekis – 140 kg v.m. (vaisiams ir uogoms mineralinio N – 96 kg. v.m.; daržovėms – 122 kg. v. m.)
- **Naudojami** sintetiniai pesticidai (fungicidai, insekticidai, herbicidai)
  - 1,5 karto prailgintas išlaukos terminas
  - 2 k. iš eilės panaudojus tą pačią veikliąją medžiagą, naudojami produktai su kita veikliąja medžiaga

„Mūsų fizinei ir psichinei gerovei labai svarbu, kad gamta vėl taptų sveika, tai taip pat padės mums kovoti su klimato kaita ir ligų protrūkiams. Tai yra mūsų augimo strategijos, Europos žaliojo kurso, esmė ir dalis Europos ekonomikos gaivinimo, kurį įgyvendindami mūsų planetai atiduosime daugiau nei iš jos paimsime.“

Ursula von der Leyen, Europos Komisijos Pirmininkė

BENDRAUKIME

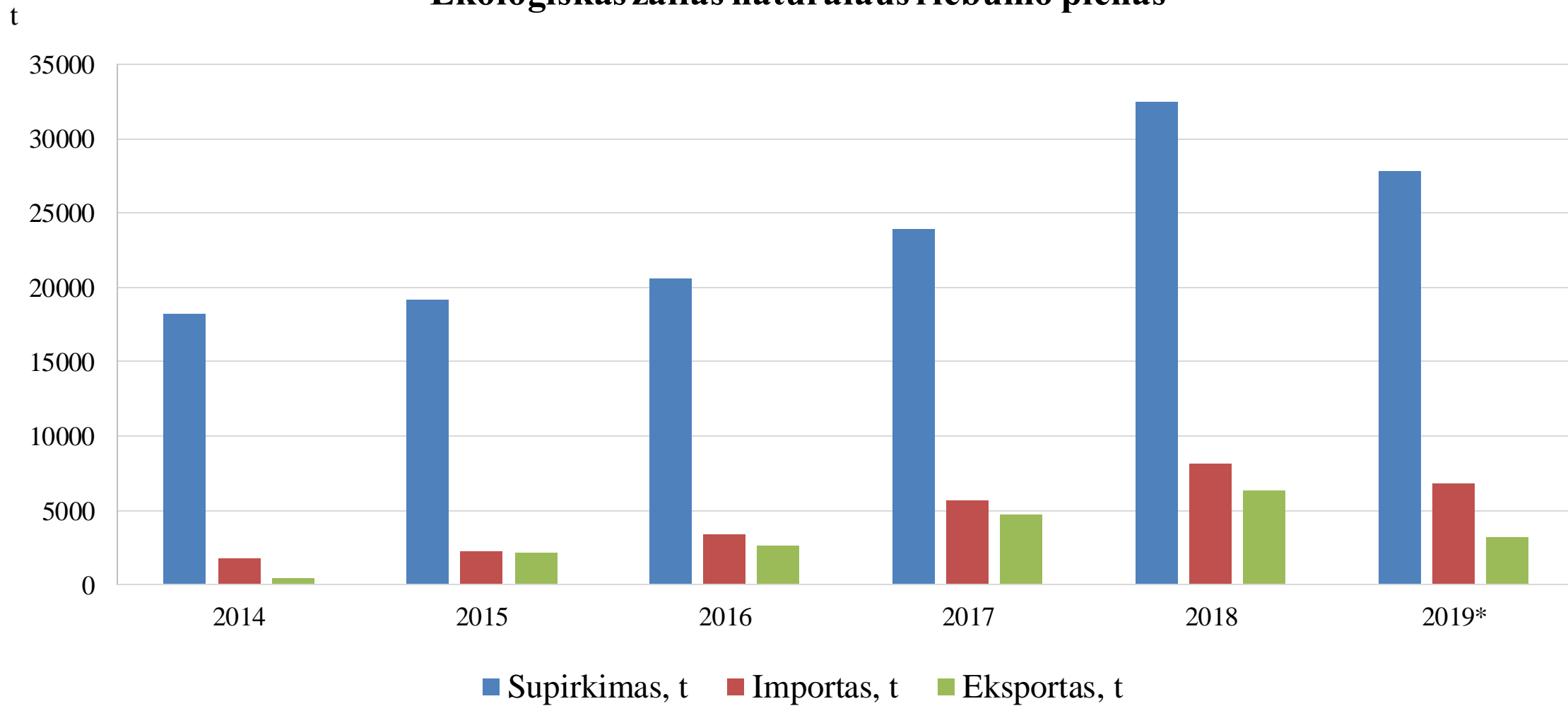

Žemės ūkio rūmai - Jūsų sėkmės raktas!

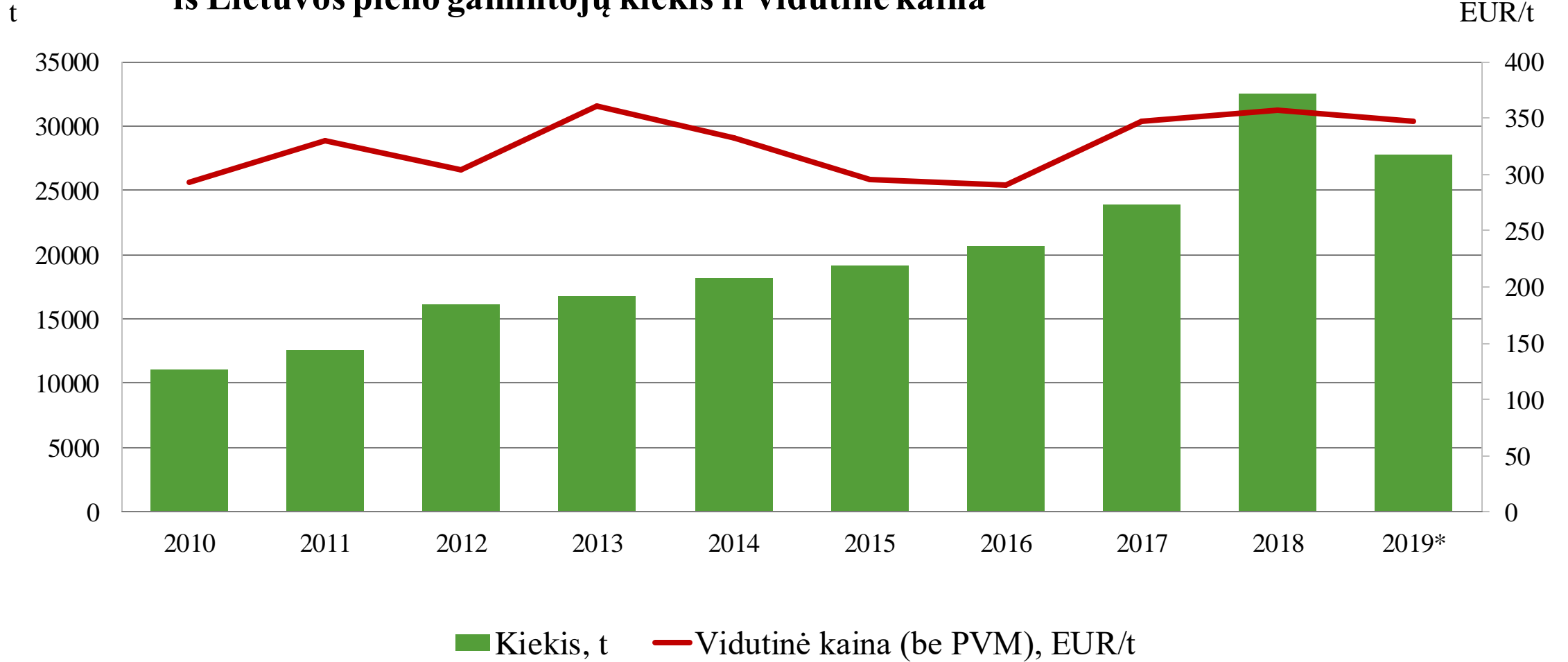
INTERNETE: WWW.ZUR.LT

SOCIALINIAME TINKLE: /ZEMESUKIORUMAI/

Ekologiškas žalias natūralaus riebumo pienas

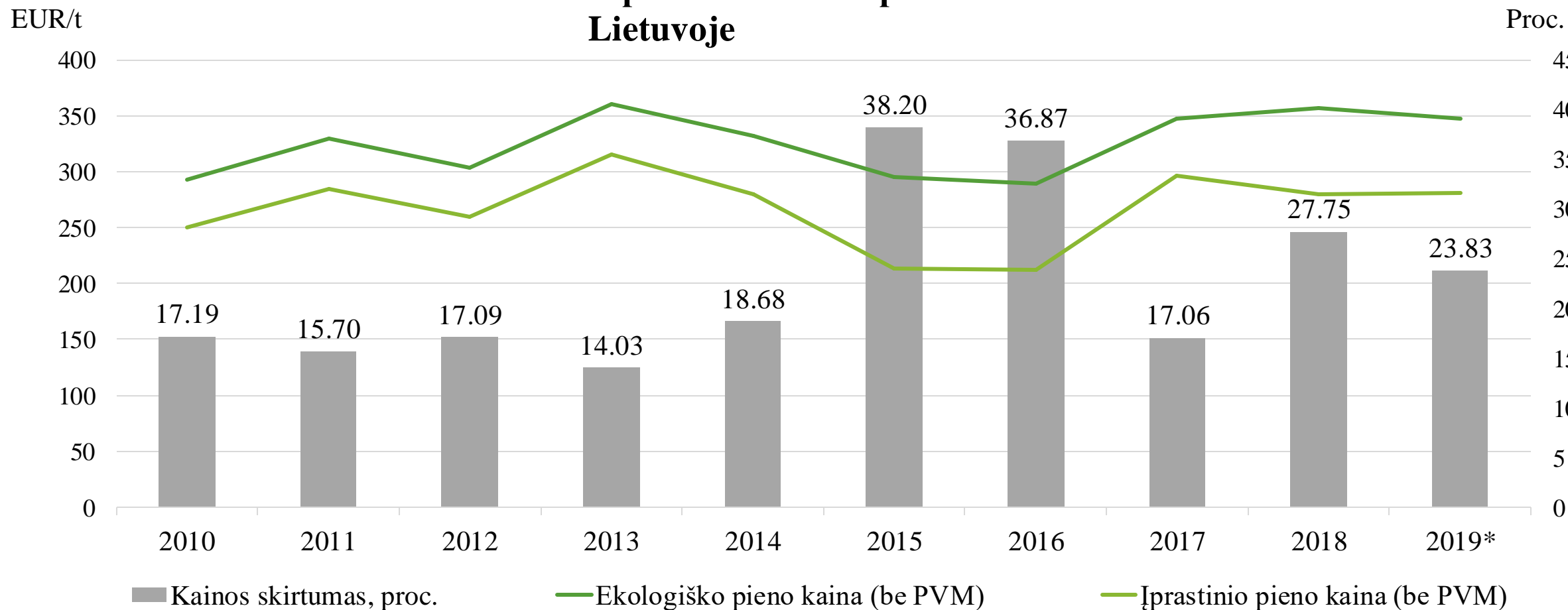

Ekologiško žalio natūralaus riebumo pieno supirkimas iš Lietuvos pieno gamintojų kiekis ir vidutinė kaina

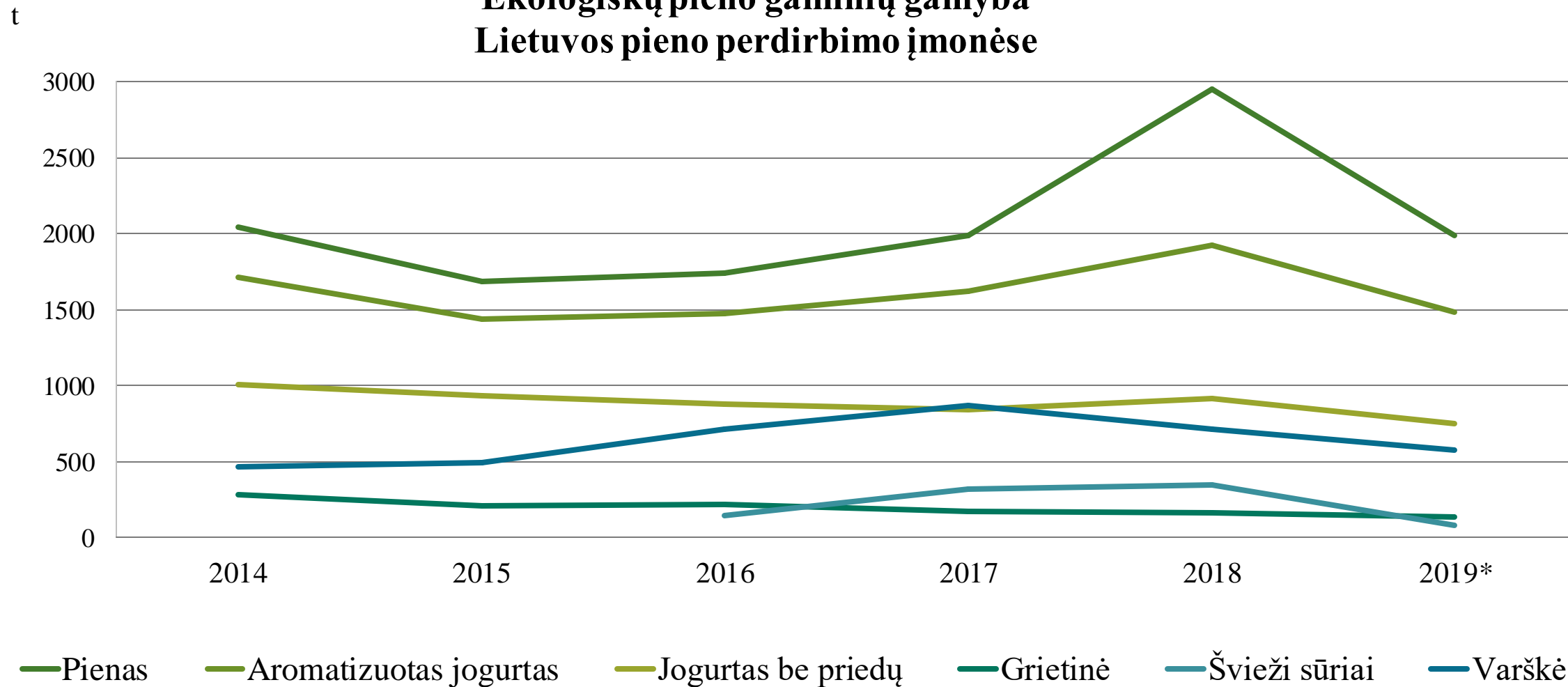

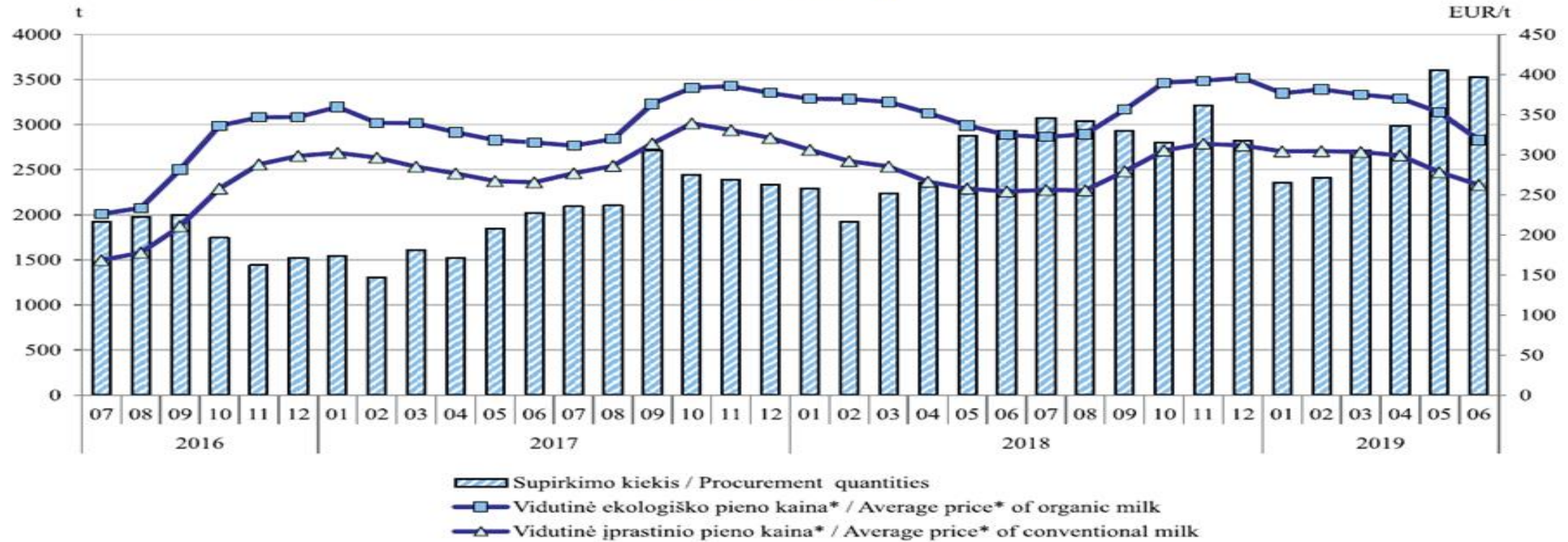
Žalio natūralaus riebumo pieno vidutinė supirkimo kaina Lietuvoje

Ekologiškų pieno gaminių gamyba Lietuvos pieno perdirbimo įmonėse

Žalio natūralaus riebumo ekologiško pieno supirkimo kiekiai ir vidutinės kainos* Lietuvoje
Procurement quantities and average prices* of raw organic milk of natural fat content in Lithuania
 2016 07–2019 06

* vidutinė svėrtinė Lietuvos pieno gamintojams mokama kaina (be PVM) /
 * the weighted average milk price paid to Lithuanian producers (VAT excluded)

Šaltinis / Source: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIŠ)